

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16CoP/50/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713217382
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6713217382.3

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici vo veci starostlivosti o maloletú Z. U., nar. X. X. XXXX, trvale bytom G. Z. XXX, t. č. H., T. XX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen, dieťa otca D. U., nar. XX. 7. XXXX, trvale bytom R.-R. XXX, a matky W. D., nar. 4. 5. XXXX, trvale bytom G. Z. XXX, t. č. F., M. M. XX, zastúpenej splnomocnenou advokátkou Mgr. Nikoletou Oktavcovou, Advokátska kancelária so sídlom Zvolen, Nám. SNP 70/36, o návrhu navrhovateľky Y. H., nar. X. XX. XXXX, bytom H., T. XX, o zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti, o odvolaní navrhovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen, č. k. 13P/28/2013-632 zo dňa 7. 5. 2015, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu vo výroku, ktorým zaviazal navrhovateľku zložiť na účet okresného súdu preddavok na trovy dokazovania vo výške 70 EUR do troch dní z r u š u j e a vec v tomto rozsahu vracia okresnému súdu na ďalšie konanie.

Vo zvyšku zostáva uznesenie okresného súdu nedotknuté.

odôvodnenie:

Odvolaním napadnutým uznesením okresný súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom v odbore psychológia, ktorému uložil v lehote do 60 dní odpovedať na otázky týkajúce sa vzťahu maloletej k matke a k navrhovateľke ako aj osobnostných predpokladov matky a navrhovateľky na výchovu maloletej (prvý až tretí výrok). Účastníkom konania uložil povinnosť poskytnúť znalcovi potrebnú súčinnosť (štvrtý výrok). Navrhovateľke s poukazom na § 141 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“) uložil zložiť preddavok na trovy dokazovania v sume 70 EUR na účet okresného súdu (piaty výrok) s odôvodnením, že vykonanie znaleckého dôkazu je v jej záujme.

Proti výroku okresného súdu, ktorým bola navrhovateľke uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy dokazovania (piaty výrok), podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľka. Uviedla, že odkedy je maloletá Z. u nej (t. j. od augusta 2013), navrhovateľka sama zabezpečuje celú jej starostlivosť, a to počnúc školskými a osobnými potrebami, cez výživu a zdravotnú starostlivosť, až po mimoškolské vzdelávanie. Matka sa o maloletú a ani o jej potreby nezaujíma a na jej výživu neprispieva ani len minimálny výživným, ktorá povinnosť bola matke uložená rozhodnutím okresného súdu č. k. 11P/24/2012-7 zo dňa 28. 7. 2014. Preto mala navrhovateľka za to, že zaplatením preddavku na trovy dôkazu by bola maloletá ukrátená aj o túto sumu. Vzhľadom na uvedené navrhla odvolaním napadnutý výrok uznesenia okresného súdu zrušiť.

Vyjadrenie k odvolaniu podané nebolo.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), odvolanie prejednal v rozsahu danom ustanovením § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a odvolaním napadnutý výrok uznesenia okresného súdu, ktorým okresný súd zaviazal navrhovateľku zložiť na účet okresného súdu preddavok na trovy dokazovania vo výške 70 EUR, podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Odvolaním nenapadnuté výroky uznesenia okresného súdu o nariadení znaleckého dokazovania, ustanovení znalca, zadaní jeho úloh, povinnosti vypracovať znalecký posudok v lehote 60 dní a o povinnosti poskytnúť znalcovi potrebnú súčinnosť (prvý až štvrtý výrok) zostali nedotknuté (§ 206 ods. 3 O. s. p.).

Podľa § 148 ods. 1 O. s. p. súd môže uložiť účastníkovi, u ktorého nie sú podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov, aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil súd o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme.

Na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú (§ 138 ods. 1 O. s. p.). Podľa § 45 ods. 1, 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa. Pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Ak sa má maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti prarodiča, súrodenca maloletého dieťaťa alebo súrodenca rodiča maloletého dieťaťa, splnenie podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje za predpokladu, že prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa má evidovaný trvalý pobyt alebo iný obdobný pobyt na území členského štátu Európskej únie.

Ako vyplýva z prvého z vyššie citovaných zákonných ustanovení, súd môže uložiť povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu tomu účastníkovi:

a/ ktorý navrhol vykonanie dôkazu, na ktorý má zložiť preddavok,

b/ ak súd nariadil vykonanie dôkazu o skutočnostiach, ktoré tvrdil účastník, ktorý má zložiť preddavok na trovy dôkazu, alebo

c/ ak súd nariadil dôkaz v záujme účastníka, ktorý má zložiť preddavok na trovy dôkazu.

Zároveň však musí byť splnená podmienka, že u účastníka, ktorému sa má povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu uložiť, nesmú byť splnené podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle ust. § 138 O. s. p..

Odvolačný súd z obsahu súdneho spisu zistil, že navrhovateľka

(stará matka maloletej) sa svojim návrhom podaným na okresný súd dňa 5. 9. 2013 domáha zverenia maloletej do svojej náhradnej osobnej starostlivosti s odôvodnením, že maloletá nemá u svojej matky vhodné podmienky pre zdravý vývin, pričom zároveň poukázala na skutočnosť, že navrhovateľka je maloletej schopná a ochotná zabezpečiť plnohodnotnú starostlivosť. Okresný súd po zrušení svojho rozsudku č. k. 13P/28/2013-566 zo dňa 16. 10. 2014, ktorým bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky, odvolacím súdom, nariadil vo veci znalecké dokazovanie, ktorého cieľom bolo preskúmanie vzťahu maloletej k matke a k navrhovateľke ako aj osobnostných predpokladov matky a navrhovateľky na výchovu maloletej. Nakoľko predmetné znalecké dokazovanie bolo okresným súdom nariadené v záujme maloletej, matky i navrhovateľky a navyše jeho predmetom bolo i preukázanie tvrdenia navrhovateľky, že je schopná zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú, možno konštatovať, že prvá podmienka (z dvoch) na uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania u navrhovateľky splnená bola.

Ako už bolo uvedené vyššie, druhou podmienkou, aby konajúci súd mohol účastníkovi povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu uložiť, je, že u tohto nie sú splnené podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov. Pri posudzovaní, či pomery účastníka odôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov súd skúma najmä osobné, rodinné, sociálne a majetkové pomery účastníka konania. Navyše musí prihliadať aj na výšku súdneho poplatku, s ohľadom na to, aby výška nákladov konania priamo nespochívajúca v trovách vlastnej účasti účastníkov v konaní a v trovách účasti protistrany, vzhľadom na osobné, majetkové a príjmové pomery osoby domáhajúcej sa súdnej ochrany nepredstavovala reálnu a objektívnu prekážku prístupu k súdu.

Po preskúmaní odvolaní napadnutého rozhodnutia okresného súdu je však nutné konštatovať, že okresný súd v rámci odôvodnenia výroku o povinnosti navrhovateľky zložiť preddavok na trovy dokazovania žiadnym spôsobom nevenoval pozornosť otázke, či u navrhovateľky sú (alebo naopak nie sú) splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Neuviedol, či je navrhovateľka zamestnaná, evidovaná na úrade práce, poberateľkou štátnych sociálnych dávok, aký jej celkový mesačný príjem, či je alebo nie je vlastníčkou nehnuteľností, hnutelých vecí vyššej hodnoty, aké sú

pravidelné mesačné výdavky navrhovateľky a z čoho tieto pozostávajú, aký je jej rodinný a zdravotný stav a podobne. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva, či okresný súd osobné, majetkové, sociálne a rodinné pomery navrhovateľky vôbec skúmal. Preto možno konštatovať, že okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia absolútne opomenul účastníkom konania vysvetliťskutkový stav subsumoval pod ust. § 141 ods. 1 O. s. p.. V tejto súvislosti je pritom potrebné dať do pozornosti okresného súdu, že z dôvodu, že sa Občiansky súdny poriadok o obsahových náležitostiach odôvodnenia uznesenia výslovne nezmieňuje, keď v § 169 ods. 1 O. s. p. len pomerne stroho konštatuje, že odôvodnenie sa uvedie v písomnom vyhotovení uznesenia, a v odseku 2 prvá veta tohto ustanovenia stanovuje, ktoré uznesenia odôvodnenie obsahovať nemusia, je pri posudzovaní obsahových náležitostí odôvodnenia uznesenia primerane potrebné postupovať podľa § 167 ods. 2 O. s. p. a ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p. (týkajúce sa povinnosti súdov odôvodniť rozsudok) treba z hľadiska čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ako aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, ods. 26) vykladať a uplatňovať tak, že aj uznesenie musí vo svojom odôvodnení obsahovať dostatočné a relevantné dôvody, na základe ktorých bolo založené. Teda aj v rámci uznesenia je potrebné, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie podstatné a právne významné. Pokiaľ však okresný súd v rámci svojho rozhodnutia opomenul odôvodniť aké myšlienkové postupy ho viedli k záveru, že u navrhovateľky nie sú splnené podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, ako jednej z podmienok pre aplikáciu § 141 ods. 1 O. s. p. na prejednávany prípad, je nutné uzavrieť, že uznesenie okresného súdu je v odvolaní napadnutej časti o povinnosti zložiť preddavok na trovy dokazovania nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Vzhľadom k uvedenému neostávalo odvolaciemu súdu nič iné len odvolaním napadnutý výrok uznesenia okresného súdu o povinnosti navrhovateľky zložiť preddavok na trovy dokazovania podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zrušiť a v tomto rozsahu vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Odvolaním nenapadnuté výroky uznesenia okresného súdu o nariadení znaleckého dokazovania, ustanovení znalca, zadání jeho úloh, povinnosti vypracovať znalecký posudok v lehote 60 dní a o povinnosti poskytnúť znalcovi potrebnú súčinnosť zostali nedotknuté (§ 206 ods. 3 O. s. p.). Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3: 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.